

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, péntek 1913. január 31.

25. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Feloldó szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Az analfabéták.

A választójogi törvényjavaslathoz mellékelt statisztikai táblázatok bevezetőjében egy nagyon szomorú mondat is található, a melynek kulturális jelentőségét maga a bevezető is teljesen tisztán látja. Azt mondja ugyanis az a mondat, hogy a (24 éven felüli) magyar analfabéták száma szemben és ellentétben a nemzetiségi analfabétákkal nem hanyatlott. Vagyis ez magyarra fordítva azt jelenti, hogy amíg az utolsó tíz esztendőben, de főképpen az Andrássy-féle választói reform óta, amióta nyilvánvaló lett, hogy az írni-olvasni tudásnak fontos szerepe lesz a választói reformban, a nemzetiségek minden lehető elkövettek az analfabéták csökkentésére, addig a magyar anyanyelvű analfabéták száma egyáltalában nem fogyott.

Ezel a szomorú tényssel szemben mindenképpen meg kell állapítanunk, hogy azért sem a magyar analfabéták, sem más nemzetiségek külön-külön nem felelősek, hanem felelős azért mindenki, akinek némi köze van is a dologhoz.

A magyar analfabéták oktatásáért évtizedeken keresztül semmi sem történt. Négy évvel ezelőtt gondoltak erre először, a mikor ezt is csak társadalmi uton — megszervezték az Országos Közművelődési Tanácsot, amely — tisztán a belső vezetés önkéntes elhatározására helyezte. Ez az intézmény ma az egyetlen, amely a magyar analfabéták oktatásával foglalkozik, s három

év alatt mintegy félszáz ezer analfabétát tanított meg írni-olvasni. Hogy nem többet annak egyedül a pénztelenség az oka. Csak a jelen kormányzatnak jutott eszébe a Közművelődési Tanács céljairól költségvetésileg gondoskodni, egyben pedig — azzal is szolgálja a Tanács céljait, hogy a választójogi törvénytervezetben (51. paragrafus) a Közművelődési Tanács által szervezett analfabétatanfolyamokon nyert bizonyítványokat az írni-olvasni tudás bizonyítékának tekintik. Ez utóbbi intézkedés remélhetőleg nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a magyar analfabéták minél tömegesebben látogassák az Országos Közművelődési Tanács teljesen ingyenes tanfolyamait. Mert sajnos, ilyen külső biztosításokra szerfölött nagy szükség van. A magyar analfabéta rendkívül indolens és hihetetlenül utilitarisztikus. Nemesak az nem csábítja a tanfolyamok látogatására, hogy ott megtanul írni-olvasni, hanem még az is hidegen hagyja, hogy a tanfolyamokon minden taneszközt ingyen kap meg. Igen gyakori eset, hogy a tanfolyam látogatásáért külön napi-díjat kér, azzal érvelvén, hogy hiszen, ha ő az alatt az idő alatt, amíg a tanfolyamon részt vesz, havat lapátol, vagy fát vág, megkeres néhány hatost, ki fogja neki tehát megtéríteni ezt a pénzübeli veszteséget?

Lehetetlen emiatt azonban teljesen a magyar parasztot okolni. Nálunk a közfoglásból abszolút hiányzik — még a félig intelligens rétegben is csak frázisként szerepel az a tudat, hogy a tudás csakugyan ér valamit. A nép körében pedig se nem tisztelt, se nem irigyelt a tanult ember. Össze-

függ ez a kérdés a magyar lateiner elem nyomorúságaival is. Érthető tehát, ha a paraszt analfabéta nem nagyon töri magát a tudás után.

Azzal, hogy a választójogi törvénytervezet választói jogosultságot biztosít az analfabéta-tanfolyamot sikerrel végzetek számára, nagy lépés történik ezen tanfolyamok népszerűsítése érdekében. Nem ideális állapot ugyan, mert csak hasznosság szempontja fogja az analfabétát a tanfolyamokra bírni, de végeredményében ez nem is döntő. A fontos az, hogy mindenki tanuljon meg írni-olvasni. Hogy miért tanult meg — mindegy. Még akkor is mindegy, ha az ok: a hasznosulás. Mert ne feledjük, hogy Magyarországon vagyunk, ahol a kultúra nem közszükséglet, s ahol a köz nem kényszeríti az embert a kultúra útjaira. Itt ma még a kultúra se nem öregit, se nem eszköz. Türt, sőt hiányát sem érzett valami.

E sorok írója nem egyszer hallotta, a mikor a falu tanítója lehetetlenül tökéletes leleménnyel biztatta az analfabétákat a tanfolyamok látogatására. S e biztatásban minden szerepelt (váltó, újságolvasás) csak éppen az nem hogy: ha tanul, tudni fog kend. Mert ez értéktelen a paraszt előtt. Ellenben azt is hallottam, amikor egyik somogyvármegyei község tanítója utolsó argumentumul azt vágta ki az analfabéták előtt, hogy: ha megtanulnak kendtek írni-olvasni, szavazati joguk is lesz! Amire mérsékelt tetszés, dörmögés után azt kérde az egyik magyar:

— Aztán, tanító ur, mennyit fogok én akkor kapni a szavazatomért?

„A Tengerpart” tárcája.

Nyugalmas, boldog élet.

Lackó Béla szülei szegény emberek voltak. Az atyja erdőőr volt; egész nap az erdő járta. Az anyja mosni járt be az erdőmesterékhöz. Fáradtak, küzdöttek egész életükön át, hogy öreg napjaikra egy kis házikót vehessenek a város végén, hogy legyen pár koronájuk, amiből majd életük alkonyán eltengődnek.

Egyetlen fiukat meg akarták menteni a küzdelmeiktől, nyugalmas, boldog életet akartak biztosítani részére.

Látták, hogy a városban nincs nyugalom. Egymást üzik az emberek; nehéz gondok, sötét árnyak futnak utánuk.

Volt a városban egy kőfallal bekerített hatalmas, ódon épület, — a barátok zárdája. Az erdőőr és felesége úgy gondolták hogy a falakon belül béke és nyugalom lakozik. Ideszánták egyetlen Bélájukat.

Feketébe öltözött az asszony és fiával együtt becsengetett a kolostor kapuján, hogy fia felvételéért könyörögjön.

A guardian őszintén beszélt hozzájuk. Le kell mondanod — fiam — a világi örömeikről, a világ minden pompájáról és hírságáról, le kell mondanod atyádról, anyádról, rokonaidról, a vagyonról, a pénz-

ről. Egyedül Istennek kell élned.

Lackó Béla megértette a guardian szavait; jobban mint az anyja. Őszintén, meggyőződéssel lemondott mindenről, ami tizenöt éves, okos, értelmes fiúnak az életében kedves és drága. Nem a nyugalmas életért, hanem Istenéért, akit még ekkor nagyon szeretett.

A klerikád — ahol a kisbarátok laktak — legbelső, kertbenyúló része volt a zárdának. A kerti fákön énekes madarak fészkeltek, az ablakok alatt virágok feslettek. A virágok illatával, a madarak dalával betellett a barátok cellája.

Mit ért ez azoknak, kik fészket soha nem rakhatnak, kik nyíló virágot soha nem téphetnek? A tavasz itt gyötrelmet fakasztott, a nyár tiltott vágyakat érelett. Jobb volt a tél; a dermesztő hideg elnyelte a szívek túlaradó melegségét.

A kis Béla barát hősiesen tűrte a szenvedéseket. A kisértések óráján sárgaréz feszületét szoritotta homlokához, hogy elűzze az árnyakat.

Nem valami szörnyalakok kísértették; régi ismerősei jártak fel hozzá a nagyverdőből. A tarka harkály kopogtatta cellája ablakát, néha a hurosszó rikkantott be hozzá, máskor egész éjjel a kakuk szavát hallotta.

A nagy fák alatt járt, kereste a vad madarat, úgy mint régen.

Mikor a reggeli orációkat végezték a

kóruson, akkor is azt képzelte, hogy az erdőben térdel a tölgyek alatt, hogy körülötte imádkoznak az erdei virágok is, a ciklámen, a gyöngyvirág, a lilium és a többiek, akiket ő már sohase lát viszont.

Viszontlatta őket. Akkor, mikor Lackó Bélából páter Krizolog lett, mikor az újmiséjét mondta.

Ime, nem feledték el, a szeretet illatával árasztották el az oltárt. A madárvilágot a szentlélek vadgalambja képviselte.

Nagyszerű nap volt ez! Nagyszerűsége felért a zárdai élet minden szenvedésével. Ennek a napnak emléke kíséri át a jámbor szerzeteseket a diadalmas túlvilági életre.

II.
Az ablaknál ült az asszony. Vágyakozással, szerelemmel várt valakit a belvárosból. Nem a barátot várta. A sorsa rendelte úgy, hogy csábító nézése találkozzon a szerzetes nyugodt, szemlélődő tekintetével.

Páter Krizolog megtáutorodott. Szélhűdést érzett a baloldalán. Alig tudott tovább menni. Az első pillanatban azt sem tudta, mi lelte.

Azután, hogy egy kisse magához tért, általános rosszullétet érzett. Így ért szülei házához; betegen, halálosan megsebezve.

Anyja nem győzte fagatni: Mi bajod édes fiam? Beteg vagy? Mit hozzak? Mit ennél?

Eléja rakta kedvence ételeit. Becézte, ki-

Ez nem anekdota, s mindenki, aki foglalkozott és kérdéssel, tudja, miféle nehézségek árán lehet csak a népet a tanfolyam látogatásokra rábírní. Tudja azt is, hogy az erdélyi oláhok között órák után pálinkát osztottak ki, csak hogy népszerűsítsék a tanfolyamokat, a vizsgálatok helyett nagy áldomásokot esaptak oláhjaink számára.

Bármennyire erkölestelen is ez, bizonyos, hogy az analfabetizmus ellen csak hasonló eszközökkel lehet küzdeni s azt hisz szük, nem is lennének tulságosan erkölestelenek, ha gondoskodhatnánk arról, hogy a most már államilag támogatott analfabéta tanfolyamok hallgatósága pénzbeli jutalomban részesüljön. Mondjuk negyven koronát kapjon mindaz, aki sikerrel vizsgázik. Ennek volna hatása, s ettől az eszköztől nem szabad visszariadnunk, ha csakugyan fontosnak tartjuk az analfabetizmus lecsökkentést. Mert idealizmusból nem ül be a nép az iskolapadokba, de a napszámért még irni olvasni is megtanul.

Ez így van s ezt csak a hozzánemértés és a farizeuskodás tagadhatja.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A néptér (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— Klotild főhercegnő diszkertje Villa Giuseppe (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a enséges család távollétében hétköznapokon reggeltől jstig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

— A rizshántológár, a papirgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

nálta egyetlen fiát — de az csak sápadt és szótalan maradt. Alig tudott valami megnyugtatót mondani.

Az erdősé tiszta poharat fogott, kiment a tüzhely elé. Szemvizet csinált a fiának. Sisterege lement mind a három parázs. Bevitte a vizet, hogy igyék belőle három cseppet. Majd meglátja, hogy használ.

Használt is, de nem nagyon.

A következő napokban ismét hazalátogatott a fiatal páter. Még mindig szótlan és komoly volt. Igen erős lehetett az ígézet.

Ne haragudj fiam — szölt hozzá félve az anyja — de már az erdömester ur is azt mondta otthon, hogy az özvegy asszony tetszik neked. Pedig lásd, nem sok jót hallani róla. Egész nap az ablakban ül. Sokan udvarolnak neki.

Lackó Béla láthatóan szenvedett, míg az anyja beszélt. Maga elé bámult, mint a nagybeteg, aztán panaszkodni kezdett.

Nem tudom mi van velem? Ha reá gondolk, az étel sem izlik. Mintha beteg volnék; mintha a jó Isten büntetni akarna valamiért. Pedig nem vagyok én rossz, hiszen ismer anyám.

Ismerlek; hogye ismernélek. Mindig is jó voltál, még kicsiny korodban is. De lásd szegény fiam, hiszen te lemondnál az ilyesmiről. Hiszen szerzetes vagy...

Majd segítünk a baján. Legjobb lesz, ha

NEM UJSAGBA VALÓ

de okulásul mégis megírjuk, hogy Abbaziában egy előkelő honfitársunk törvénybe nem ütköző, erkölesi megtévelyedése miatt fölt esett a nemzeti érzékenységünkön.

Van Abbaziában ugyanis egy igen eksklusiv testület, amelynek tagjai igen előkelő társadalmi állású egyének. Ezek a tagok nagy megtiszteltetésnek veszik, ha polgári életükben elkövetett emberbaráti tevékenységük és becsületességük jutalmául ebben az egyesületben tiszteletbeli állásokat tölthetnek be.

Ennek az egyesületnek a legnagyobb és legmegtisztelöbb állását 15 év óta egy közismert előkelő honfitársunk töltötte be. Tizenöt év óta minden évben egyhangulag választották meg a nagyobb részét osztrák tagok magyar kollégájukat kiváló érdemei jutalmául a legmegtisztelöbb állásba.

Es tegnap, az egyesület tisztikar-választó gyűlésén, egyhangulag kibuktatták ezt a honfitársunkat. Pedig nem is akart lemondani, pedig nem is volt a helyébe választott urnak különösebb érdemei, még is kibuktatták; mert a polgári életben ez az előkelő honfitársunk lért arról a puritán és kristálytiszta jellemű utról, amely további közbecsülésének legnagyobb előmozdítója volt.

Örültség volna e tisztis testületet részrehajlósággal megvádolni. Ha 15 évig elfogadtuk bírálatukat, amely kedvező volt ránk nézve, meg kell nyugodnunk most is, amikor az lesújtó és el kell fogadni azt a demonstrációjukat, hogy az a honfitársunk nem volt méltó tovább arra a díszes állásra, amelyet 15 évig betöltött.

Es ha a tiszta igazság szemüvegén keresztül akarjuk nézni ezt a ránk nézve szomorú kis epizódot, még örülni is kell azon, hogy vannak ilyen egyesületek, melyeknek erkölesi felfogása kötelezi a tagokat a legtisztább jellemű életre. Mert hiszen tudjuk, hogy az emberek sokszor elkövetnek olyasmit, amit nem sujt ugyan a törvény keze, mégis több bajt és szenvedést okoz, mint egy büntetés. A társadalmi élet tisztaságát az ilyen testületek tudják a legjobban felszínen tartani, amely jutalmazza a becsületet és bünteti, akit büntetni kell. Márk.

— A rappresentanza ülése. A városi képviselőtestület január 31-én, pénteken este ülést tart, amelynek napirendjén a következő említésreméltóbb ügyek szerepelnek: Bejelentések, indítványok, interpellációk. Ossoinack András indítványa az új választójogi törvényjavaslat ügyében. Corrossacz Ferenc indítványa a Statutum 28-ik paragrafusának meváltoztatására vonatkozólag. Új tanítói állások. Egy belvederei

találkoznak. — Így beszélt az erdömester.

Aztán elsétált az özvegyhez. Szüretre invitálta.

A páter is ott lesz. Ha megigézte, gyógyítsa is ki. Legalább jó szót adjon neki.

Az özvegy kacagott. — Mit nem kívánok az embertől?

A szüreten is vig volt mindenki; apraja nagyja örült az életnek, csak páter Krizolog rettegett, félt, remegett.

Mi lesz itt? Mi lesz most?

Az lett, hogy magukra hagyták. Ehetett piros saszlát a vig özvegy kezéből. Remegve nyult a karkötös hófehér kezek után.

Szerencsére eltörtött a karkötő rugója; volt már ok a látogatásra.

Az ezüst karkötő helyett aranyat vásárolt — százhusz koronáért a szüleitől. Hogy ezért a pénzért százhusz napig mosott az anyja, az egyelőre eszébe sem jutott.

Azonban végre, sok idő multával, sok mindennel együtt ez is eszébe jutott.

Három tavaszon át minden gondolata az özvegyé volt. El is fogyott az öregek pénzcskéje; a boldog szerelemhez pénz kívántatik.

Három év után a boldog szerelem kesergő szerelemmé változott át. Ez már csak egyoldalú volt; ilyent a vig özvegyek nem ismernek.

Ami kinzó lelki gyötrelme a szivben és

utca szabályozásánál előállott tulkiadás ledezése. Indítvány a pályaudvar előtti járdák építésére. Egy Castello-utcai telek eladása. Indítvány a Deák-Fasor kövezetjavítása ügyében. A zárt ülésben a városi furdó építésére beérkezett ajánlatok, valamint kisebb ügyek felett fognak dönteni.

— Javitóintézet Fiumében. Fiumében az utóbbi esztendő folyamán mind gyakrabban felhangzott az a kívánság, hogy javító-intézet kell létesíteni, mert igen nagy az olyan gyermekek száma, akik hiányos nevelés, vagy más családi körülmények folytán a bün lejtőjére kerültek. A sokat sürgetett javító-intézet — értesülésünk szerint — nemsokára meglesz Fiumében. A törvényszéki épület keleti oldalához, a San Vito templom mögötti telek felhasználásával új épületszárnyat esatolnak s ebben helyezik a javító-intézet felállítását. A városi állandó bizottság — mint megirtuk — keddi ülésén már foglalkozott a San Vito templom mögötti telek eladásának ügyével s elhatározta, hogy a város a fentjelzett célra való tekintettel a telket eredeti értékénél olcsóbban adja el. A képviselőtestület a legközelebbi ülésén fog az ügyvel foglalkozni s előreláthatólag szintén ily értelemben fog határozni.

— A ravennai tüntetés ügye. Emlékezetes még az a ravennai kirándulás, amelyen egy csoport fiumei irredentista ifjú tüntetést rendezett a monarchia és a Habsburg dinasztia ellen. Ebben az ügyben Donati Román, Lenaz Kázmér és Benzan Péterrel szemben a vádat elejtették, hat másik tüntető ellen azonban fenntartották. A tárgyalás napja még nincs megállapítva.

— Az általános sztrájk ügye. Kedden este újabb gyűlés volt a Munkásotthonban az általános sztrájk ügyében. Az agitációs bizottság bejelentette, hogy a péksegédek nyomdászok, famunkások, szabók és szabónők bejelentették a politikai tömegsztrájkhoz való csatlakozásukat. Ma este 8 órakor az összes szakszervezetek vezetőségei együttes gyűlést tartanak a sztrájkmozgalom ügyében.

— A kikötőből. Jan. 30. Érkezett Barletta olasz gőzös Velencéből üresen; Demetrios görög gőzös Velencéből üresen; Belaton magyar gőzös Londonból üresen.

Indult: Árpád magyar gőzös Marseille-be 320 tonna fával, 70 tonna cukorral, 50 tonna babbal, 40 tonna parafinnal és 20 tonna ásványvízzel; Amphitrite osztrák gőzös Alexandriába 1000 tonna cukorral, 50 tonna rizszsel, 10 tonna fával, és 92 láda üvegáruval; Gilda osztrák gőzös Triesztbe 40 tonna cukorral, 20 tonna babbal; Jókai magyar gőzös Triesztbe üresen.

az agyban elfér, azt páter Krizolog mind át szenvedte.

Nem pusztult bele. A hatalmas érzés mely három éven át az ördög rabságra kárhoztatta, gyűlöletté változott; de gyűlölete csak egyoldalú volt. Önmagát gyűlölte.

Rendtársai megvetik, szülei siratják. A városban gunyolják. Hiába zárkózik be a cellájába, itt sem békülhet ki Istenével. Hiába imádkoznak; nincs irgalom, nincs kegyelem, hiszen az ezüst karkötő még itt van az íróasztalában. Hova rejtse e szent falak között, hogy több botrányt ne okozzon?

Fráter Illés kopogtat. A páter garasdián azt üzente, tessék csomagolni, mert Privigyére disponáltak.

Deográciász...

A vonat magas töltésen, érett buzogások között rohog. A virágos mezőket szel homály takarja. Az égető nap már lenyugodott.

Páter Krizolog az ablaknál áll, kezeiben tartja az ezüst karkötőt. Még egyszer megnézi nyugodtan, szeretettel. Aztán kibújítja a pipacos buza közé.

Nem néz utána. Fájdalmas nyomást érez a szive táján. Ez sem tart sokáig.

A pálya emelkedik; a magas töltés messze ellát. A látókör szélén rezeg meg egy halavány napsugár. Majd az is eltűnik.

Csendes és szintelen lesz a világ. L.

— **Jenő főherceg elutazott.** Jenő főherceg, aki két hét óta Abbáziában tartózkodott, tegnap — Rainer főherceg temetésére — Bécsbe utazott.

— **A Pannónia Fiumében.** A Cunard-társaság Pannónia hajója holnap, pénteken Fiuméba érkezik.

— **A Magyar Kör választmányi ülése.** A Magyar Kör választmánya ma este 8 órakor a volt Minach-villában levő saját helyiségében ülést tart, melyre a tagok ez uton is meghívotnak.

— **A Szabad Liceumból.** A Szabad Liceumban pénteken gróf Alfréd késmárki tanár „Hegyi utak a Magas Tátrában” címmel tart felolvasást, amit Schwalm Amadé dr. akadémiai tanár fog bevezetni. Az előadás este fél 7 órakor kezdődik.

— **Öngyilkosság a kőbányában.** Egy Fiumében közismert ember vált meg életétől ma délelőtt. Az öngyilkos Celebrini volt rizsgyári tisztviselő, aki nyugdíjbavonulása után halászati eszközök eladásával és táncitanítással foglalkozott. Legutóbb a maritimeszakai fémkohókat építő vállalatnál kapott alkalmazást. Ma délelőtt revolverdurranás hangzott el a kőbányában s az elősiető munkások átlótt fejjel, holtan találták Celebrinit. Valószínű, hogy aszthmája miatt lett öngyilkos.

— **Közbiztonsági intézkedések.** A rendőrség néhány héttel ezelőtt intézkedést tett, hogy a mozikban csakis az ülőhelyek számának megfelelő néző részére lehet jegyet kiadni. Azóta már valamivel nagyobb a rend a mozikban, ahol gyakran ember-ember hátán tolongott s ha ilyenkor tűz keletkezett volna, a legnagyobb katasztrófa származhatott volna belőle. A rendőrigazgatóság tovább is ment a közbiztonsági intézkedésekben és elrendelte, hogy a mostani kiadású ajtók helyett kifelé nyíló kifelés ajtókat kell felszerelni, hogy veszedelm s az ezzel járó életveszélyes tolongás esetén az ajtó mintegy önmagától nyíljon meg s a veszedelemben levők menekülhessenek. Az ajtók fölé vörös lámpát is kell elhelyezni „kijárat” felirással.

— **Uj bérkocsi állomások.** A rendőrigazgatóság az idegenforgalomra való tekintettel két új bérkocsi állomást létesített Fiumében. Az egyik a kormányzói palota előtti via Giuseppen, a másik pedig a via del Porton lesz.

— **Lopás az irodában.** Ebert Antal, a Rubinich-féle építkezési vállalat tisztviselője ma bejelentette a rendőrségen, hogy a Pioppin levő irodájának asztalfiókját valaki felfeszítette és elvitte belőle 45 korona készpénzt. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Egy millió amerikai bevándorló.** — A múlt évben Európa és Amerika közti személyforgalmat összesen harminc nagy hajós társaság bonyolította le s ezek összesen 1072 hajójárral 1.066.345 személyt vittek a múlt évben Amerikába. A brémai Lloyd-ra esett a legnagyobbat, 168.723 s a hamburgi társaságra 137.723 s a liverpooli Cunardra 110.018 utas. Ebből látható, hogy az egy millióból háromszázezeret a két német társaság hozta.

zott s ezek a Cunarddal együtt csaknem annyi utassal bírtak, mint a többi társaság együttvéve. Ez a kimutatás persze ismét alkalmas lesz arra, hogy amerikai hajózási s politikai körökben előálljon újra a féltékenykedés, mely minden egyes hasonló kimutatás esetében elő szokott állni, mert az amerikaiaknak fáj, hogy sehogy sem tudják legyőzni a hatalmas idegen konkurenciát. Az egyes társaságok eredményei közül meg kell említeni a triezsti Austro-Americana-é, mely társaság nagyban konkurrál a fumei Cunard vonallal s ugyancsak siet új hajóival a fumei forgalmat Triest felé irányítani. Az osztrák társaság a múlt évben 40.339 utast vitt Amerikába Triestből s így valamivel sikerült neki a fumei vonal elé ugrani, mert a Cunard fumei s triezsti forgalma viszont 39.281 főre rugott.

— **Betörő a lakásban.** A rendőrségen ma reggel megjelent Blasko Ferenc 21 éves budapesti születésű vasesztergályos, aki bejelentette, hogy távollétében valaki betört a lakásába, ahonnan két felsőkabátot, ingeket, zsebkendőket, valamint 10 korona készpénzt elvitte. A kára mintegy 150 korona. A betörőt a rendőrség nyomozza.

— **A tanítók fizetésrendezése.** A Tanítók Országos Szövetségének igazgatósága pontról-pontra megvitatta vasárnapi ülésén a tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot és mindenütt demonstrálta a sérelmeket. Hétfőn pedig összeült a szerkesztő-bizottság és megszövegezte azt a memorandumot, mit a képviselőháznak és bizottságoknak nyújtottak át. A memorandum kimerítő pontossággal sorra veszi a sérelmeket. A szövetség kérését arra az alapelve építi, hogy az állami tanítókat, mint állami tisztviselőket, kifejezetten osszák be az állami tisztviselők fizetési osztályába. Ezek: XI. fizetési osztályban: 1400, 1600, 1800, 2000, 2200 K. X. fizetési osztályban: 2000, 2200, 2400, 2600, 2800 K. IX. fizetési osztályban: 2600, 2900, 3200, 3400, 3600 K. — Minthogy pedig az állami tanítókat a törvény szava értelmében a tisztviselőkkel egyenlővé tették, a nem állami tanítóknak is ugyanazokat az illetményeket biztosítsák, mert tanító és tanító között különbség nem lehet. A memorandum tiltakozik az előmenetel föltételei ellen is és kijelenti, hogy amennyiben ezt a törvényhozás ki nem hagyja a javaslatból: a tanítóknak nem fog megnyugodni. A memorandum gyakorlati példákkal igazolja, hogy sok tanítónak nemhogy emelkednie a jövedelmének az új javaslat szerint, de még annál is kisebb lesz az, mint amit az Apponyi-féle törvények értelmében kap. — Vasárnap délután Pest vármegye székházának üléstermében összeült a szövetség tanács, mely körülbelül 600 tagból áll. A szövetség tanács dönti el aztán, hogy a tanítókat összehívják-e rendkívüli nagygyűlésre.

— **Mire jó az erő.** Antich András 24 éves selcei legény herkulesi erővel rendelkezik. Ezt az erőt ő kihasználja is igyekezett. Ha megéhezett, vagy megszómozott betért akármelyik koresmába, evett, ivott, azután fizetés nélkül elment. Szólni nem mertek ezért, mert akit megragadott, annak biztosan valamelyik esontját törte. A koresmárosok persze nem tűrhették Antich garázdálkodását s feljelentést tettek ellene a rendőrségen. Két titkosrendőr tegnap bekísérte a rendőrségre a veszedelmes alakot. Antichet letartóztatták és megindították ellene az eljárást. Most sorba érkeznek ellene feljelentések lopás és életveszélyes fenyegetés miatt.

— **Tolvaj az előszobában.** Bossi Gino ma bejelentette a rendőrségen, hogy a via Flavio Gioián levő lakásának nyitvafelejtett előszobájába tegnap délután ismeretlen tettes behatolt s elvite minegy 100 korona értékű télikabátját. A rendőrség nyomoz.

— **Lázadó matrózok.** A triezsti kikötőben horgonyzó Olga nevű olasz gőzös három matróza tegnap éjjel az ottani szabadkikötőben deszkákat lopott s azokat a hajóra akarták vinni. Az éjjeli őr tettenérte a tolvajokat, akik rávetették magukat az őrré s a tengerbe akartak dobní. Az őr kiszabadította magát támadói közül s egy rendőr segítségével sikerült az egyiket elfognia. A rendőrség egyik tisztviselője az olasz konzulátus kiküldött tisztviselőjével a hajóra ment, ahol a kapitánytól kieszközölték a két elmenekült matróz kiadását. A legénység erre fellázadt a kapitány ellen s felvonták az olasz zászlót. Az olasz főkonzul közbenjárásával sikerült a matrózokat elvinni a hajóról.

— **A vámvédelem és a gyáripar fejlődése.** Az osztrák központi felügyelőség most megjelent kimutatása szerint Ausztriában a gyár üzemszerű vállalatok 1903—1910. évi időszakban 11.954-ről, 15.443-ra, tehát 3489-el szaporodtak. Ezen kereken 20 százalékos gyárüzem szaporodásból az 1903—1906-iki időszakra az összes szaporodásnak csak mintegy harmada esik, míg a másik kétharmad az 1907-1910-iki időszakra az új vámszerződés időszakára. Átlagban pedig az első négy esztendőre 588, tehát éppen még egyszer annyit. Az egyes esztendőket tekintve, legtöbb új gyárüzem 1907-ben, az új kereskedelmi és vámszerződés első esztendőjében létesült, és pedig 671, amely után az 1910-iki esztendő következik 614 gyárüzem alapítással. Az 1907-iki esztendővel kezdve egyetlen évben sem szállott a gyárüzemek alapításának a száma 500 alá, míg 1907 előtt egy-egy esztendőben — az 1904-ikét kivéve — mindég 200 alatt maradt ez a szám. Ime tehát az 1906. évben életbe lépett kereskedelmi és vámszerződés Ausztria számára is meghozták a gyümölcsöt. Érthetetlen hát, miért török magukat az osztrák ipari körök annyira a Balkán-államokkal fennálló kereskedelmi szerződésnek revíziója érdekében. Az új gyárüzemalapításokból arra kell következtetnünk, hogy az ilyen vállalkozások jövedelmezők, mert különben nem létesítenének fokozottabb mértékben új üzemeket. Ha pedig jövedelmezők nem állhat az, hogy a megdrágult termelés folytán rosszak az üzleti eredmények. Az osztrák központi iparfelügyelőség fenti kimutatása legjobban bizonyítja, hogy az osztrák ipar nem hogy hátrányát, de csak előnyét érzi a most érvényben levő kereskedelmi szerződésnek.

— **A német Handelstag a magyar kereskedők ellen.** Egy németországi gyáros a napokban egy magyar iparvállalatnak hozzá érkezett körlevelét terjesztette elő a Handelstag néven ismeretes német kereskedelmi érdekképviseletnek. Ebben a körlevélben a magyar iparvállalat arra kéri üzletfeleit, hogy az általa kifizetett számlák összegéből engedjék meg három ezreléknyi engedményt.

Richter cipőí a legjobbak és lelegegánsabbak.

RICHTER FERENC cipésmester Flume Corso 37, Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

levonását az iparvállalat tisztviselőinek nyugdíjintézménye javára. A Handelstag előljárósága nagy komolyan tárgyalás alá vette az egyébként jelentéktelen ügyet és kimondotta, hogy külföldi szociálpolitikai intézményeket a német iparosok és kereskedők nem tartoznak támogatni és a körlevélben kifejtett kérelem teljesítése a német kereskedelem jogosulatlan megterhelésével jár. Egy másik német kereskedelmi érdekvéviselő is foglalkozott egyidejűleg ezzel a dologgal és ez alkalommal konstatálták, hogy ilyenmő levonások újabb időben Belgiumban, Franciaországban, Oroszországban és Ausztria-Magyarországban szokások, amely eljárás ellen azonban a német kereskedelemnek és iparnak határozottan tiltakozni kell és megfelelő intézkedésekkel véget kell vetni az ily méltánytalan levonásoknak. A németek állásfoglalása helyes, mert a szóbanforgó szociális alapoknak ily módon való gyarapítása igazán nem alkalmas arra, hogy — minden egyébtől eltekintve — becsületet szerezzen a kérelmező cégeknek.

— **A háromnevű ember.** Egy titkosrendőrnek tegnap feltűnt egy gyanús alak, akit igazolásra szólított fel. Az illető Mra-sich Antalnak adta ki magát. A rendőrségen már nevét változott. Végül beismerete, hogy Klarich Simonnak hívják. Több város rendőrségétől felvilágosítást kért felőle.

— **Velence jövője.** Az öreg Velence új jövőnek indul. Néhány esztendő talán és állni fog az új, a modern Velence. Azok, akik szeretik Velencét és akik féltik köveit, ne ijedjenek meg azonban ettől a megújulástól. Mert Velencének egyetlen téglája sem fog elkerülni sok évszázados helyéről. A Campanile helyén nem fognak felhőkarcolat építeni, a Merceriákra sem fognak modern bérkaszárnnyakat építeni s a Doge-palotát se fogják lerombolni, hogy új szállodát építsenek a helyére. Minden marad a régiben. A velencei ember sokkal okosabb, semhogy ettől az egyetlen nagy értékétől megfossa magát, talán esztétikai érzését, de egészen biztosan a zsebeit. Egészen másvalamiről van szó. Arról, hogy Spada mérnök, aki mögött néhány gazdag olasz tőkepénzes áll, érdekes tervet terjesztett Velence város tanácsa elé és az olasz kormány elé. A terv a szigeteken fekvő lagunavárost alagut segítségével akarja összekötni a szárazfölddel, a honnan vizijármű nélkül csak a Mestre felőli vasuti hidon lehet bejutni. Az alagut boltozatának teteje nyole méter mélyen volna vízszin alatt és tíz méter szélesség mellett 4 kilométer hosszú lenne. A szellőztetést a lagunák fölé magasán kiemelkedő tornyos ventilátorok végzik. Az alagut egy része a gyalogjárók, másik része pedig a villamos vasut számára épül, összesen 12 millió lira költséggel. Az alagutal megoldanák Velence kiterjesztésének kérdését is, mert a Lidón fekvő két és fél millió négyszög méternyi városi telkeken körülbelül 15.000 ember számára lehetne lakást építeni. Az alagut érintené a Giudocca-szigetet is, ahol munkástelepet akarnak építeni. Velence tehát semmit sem veszítene, ha ezt a tervet meg is valósítanák, sőt egészen bizonyosan: nyerne. A modern életet és fejlődést elvégre még az olyan öreg falak, mint az örök laguna városáéi, sem állíthatják meg.

— **Az osztrák kormány a díjkedvezmény ellen.** Az osztrák kereskedelmi miniszter a vasutügyi miniszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy az érvényben levő díjkedvezményeket és refakciákat átvizsgálta és azokat a kedvezményeket, amelyek már időszerűtlenek és amelyeket időközben meg-

erősödött iparágak élveznek, meg fogja szüntetni. Irigykedve olvassuk ezt a jelentést. Ausztriában sokkal kevesebb refakciát és díjkedvezményt engedélyeztek, mint nálunk és most az osztrák kormány még ezt a kevesebb kedvezményt is sokalja és revízió alá véteti az egész kedvezményes díjszabást. Nálunk még csak nem is gondolnak arra, hogy a refakciák és díjkedvezmények korrupt rendszerével szakítsanak. Duszgazdag vállalatok, sőt nagy kartelek élveznek nálunk kedvezményes szállítási díjtételeket és igen számottevő refakciákat és habár sajtóban és parlamentben esztendőről-esztendőre sürgetik ezeknek az igazságtalan kedvezéseknek megszüntetését még egyetlen kormány sem mert vállalkozni arra, hogy a bebolyásos kijárók ellenére megszüntesse ezeket a korrupt kedvezményeket.

— **Mozgalom a szállítási póthatáridők ellen.** A legutóbbi időkben sűrűn hangzanak föl üzleti körökből panaszok, melyek szerint a Máv. által 1912. december hó 1-én csaknem minden fontosabb vonalára kihirdetett szállítási póthatáridők folytán a szállítványok tizenkét-tizenhat napi késéssel érkeznek meg, úgy, hogy e miatt a vevők az árut sok esetben nem is veszik át. Annál érzékenyebben érinti üzleti köreinket e körülmény, minthogy az osztrák vasutakon, bár a külpolitikai viszonyok ugyanolyanok, mint nálunk s a vasut ott a nagyobb ipari és kereskedelmi forgalom folytán sokkal erősebben van igénybe véve, még sem találják szükségesnek rendkívüli intézkedések életbeléptetését. Értesülésünk szerint most a budapesti kereskedelmi és iparkamara lépéseket fog tenni a kereskedelemügyi kormánytól és a szállítási póthatáridőknek az üzletszabályzat szellemével ellenkező gyakorlati igénybevétele ellen tiltakozni fog.

— **Az Osztrák Lloyd januári menetrendje.** A Földközi-tengeri szolgálat: A görög-levanti „A” vonal gőzöse január 15 és 25-én rakodik Fiumében Brindisi, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinpoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda, és Rígeh. kikötők részére.

A görög-levanti „B” vonal hajói jan. 19-ike és febr. 2-ike körül rakodnak Fiumében, Brindisi, Korfu, Patrasz, Argostoli, Calamata, Cerigó, Pireusz, Sira, Wathy, Cesme, Smirna, Metelino, Dardanelli, Gallipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Rizeh és Trebisonda kikötők részére.

A thesszáli „A” vonal gőzösei január 25-ike körül rakodik Fiumében, Medua, Durazzo, Valona, Santi Quarantata, Canea, Rettimos, Kréta, Pireusz, Volo, Saloniki, Cavalla, Dedeagatsch, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Konstanz és Odessza kikötők részére.

A thesszáli „B” vonal gőzösei január 18 és febr. 1-e körül rakodnak Fiumében Medua, Durazzo, Valona, Santi, Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lago, Dedeagatsch, Dardanelli, Rodosto, Konstantinápoly és Haidar Pacha kikötők részére.

A sziriai „A” vonal gőzösei jan. 15 és 28-a körül rakodnak Fiumében Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Tripolis, Alessandretta, Mersina, Larnaca, Limassol részére.

A sziriai „B” vonal gőzösei január, 21-ike körül rakodik Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Saida, Tripolis, Alessandretta, Mersina, Larnaco és Limassol kikötők részére.

— **Kölcsonösen.** Egy újságíró valamin összekapott egy országgyűlési képviselővel. Mikor a vita már szenvedélyes lett, azt mondja a képviselő:

— Ugyan hallgass! Tudod is te, mi az egy képviselőházi beszéd.

— Sajnos, nagyon is tudom...

— Ugyan! Még soha sem nyitottad ki a szádát...

— Éppen annyiszor, mint te!

— Hogy-hogy?

— Mert valahányszor te beszéltél, — én mindig ásitottam, — vágott vissza az újságíró.

TŐZSDE.

	Jan. 29 zárlat	Mai árt. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	807.50	805.20
Osztrák hitelrészvény	615.—	613.50
4%-os koronajáradék	84.25	84.20
Osztr.-magy. államvasut	696.—	697.—
Lezálogbank	428.—	427.—
Lezámitóbank	512.—	511.—
Hazai Bank	293.—	291.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	363.—	360.—
Rimamurányi	704.50	703.—
Salgótarjáni	747.—	742.—
Közuti Vasut	675.50	675.—
Városi Villamos	368.50	367.—
Adria	530.—	—
Déli Vasut	105.—	—
Magyar Cukoripar	2790.—	—
Rizsgyár	3700.—	—
Budapesti Gabonatózsde. (30 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.77	11.81
Buza októberre	12.25	12.30
Rozs 1913 áprilisra	10.19	10.20
Rozs októberre	9.74	9.65
Tengeri májusra	7.71	7.76
Tengeri júliusra	7.91	7.97
Zab áprilisra	10.62	10.75
Zab októberre	8.87	8.94
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	616.—	612.50
Magyar hitelrészvény	810.—	806.—
Osztrák magyar államvasut	699.—	695.50
Déli Vasut	102.50	109.—
Alpesi	1019.50	1016.—
Skoda	790.—	786.—
Osztr. koronajár.	84.80	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi árak szek ártágat.
Fiumei 4%-os kölcsonkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—
Fiumei Népbank	110.—
Litorale Bank és Takarékpénztár	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter” tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1450.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1150.—
Orient tengerhajózási társ.	1440.—
Alt. Förgalmi r. t.	2250.—
Magyar Olajgyár	302.—
Austro-Americana	278.—
Navigazione Libera Trieste	625.—
Osztrák Lloyd	527.—
Stabilimento Tecnico	9875.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	410.—
I. Trieszti Rizsgyár	395.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	408.—
Spalato Portland Cement	894.—
Assicurazioni Generali Nap.	3875.—
Riunione Adriatica	—

APOLLO SZÍNHÁZ

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperiaál szálló közötti utcában).

Ma és minden este 8 és fél órakor.

A nagy farsangi műsor

Crawford és Johnson,

Wahlberg Leò,

The 4 english Rings,

Brothers Dabready

és a többi elsőrangú különleges művészi szám.

Magyarul, németül beszélő jó megjel-

lenésű nő elfogad bármilyen foglalkozá-

E. Margit Via Ernesto Verneda 1. sz. 11.

em. 28 és 30.

Távirat — Telefon.

Lukács miniszterelnök a Semmeringen.

BECS, jan. 30. Lukács László miniszterelnök tegnap pár napos tartózkodásra a Semmeringre utazott. Feleségével együtt néhány napig ott fog tartózkodni, azután pedig visszamegy Bécsbe.

A debreceni bakák parancsnoka.

BECS, jan. 30. Károly Ferenc József főherceg ma vette át a debreceni 39 gyalogezred Bécsben állomásozó első zászlóaljának parancsnokságát. A főherceg magyarul üdvözölte a katonákat, akik háromszoros éljennel viszonozták az üdvözlést.

Pavlikot áthelyezték.

BUDAPEST, jan. 30. Oriási feltűnést kelt, hogy Pavlik Ferenc főfelügyelőt a Mosonyi-utcai kapitányság vezetőjét a IX. kerületi kapitányságra helyezték át. Az áthelyezés degradálás-számba megy, mert Pavlik eddig fegyelmi ügyeket intézett, ezentúl pedig csak jelentéktelen kerületi dolgokkal foglalkozik.

Ajtay jelentése.

BUDAPEST, jan. 30. Ajtay K. Sándor dr. egyetemi orvostanár tegnapi incidense még mindig élénken foglalkoztatja a jogászai és orvosi köröket. Ajtay ma terjedelmes jelentésben számolt be az igazságügyminiszternek és ebben azt mondja, hogy Balogh törvényszéki elnök már egy idő óta ellenségeskedik vele és ő már türethetetlenek és hivatásának alulinak tartja, hogy az elnöki önkény minden alkalommal önértékben sérthesse.

Uj pártalakulás.

BUDAPEST, jan. 30. A munkapártból kilépett képviselők értekezletet tartottak és ezen felvették egy új „polgári párt”-nak az alakítását. Az ügyben még nem döntöttek véglegesen.

Baleset a rödlizásnál.

BUDAPEST, jan. 30. Tegnap délután a zugligeti Fácánál Lovász Márton orsz. képviselő felesége és a 15 éves Splényi György báró rödliztak. Egy lecsúszásnál a szánkó felborult és Lovásznén a bokában, Splényi pedig a combján lábtörést szenvedett.

Kardpárbaj.

LOSONC, jan. 30. Sacher Adolf dr., a „Losonc” szerkesztője ma reggel, hírlapi polémiából kifolyólag, kardpárbajt vívott Herceg Jenő Máv. tisztviselővel. A párbajban Herceg a homlokán sebesült meg.

A tömegsztrájk.

BUDAPEST, jan. 30. Budapest villamos világítását, tudvalevőleg, a Ganz-gyár budai telepe látja el, ahol 4000 munkás dolgozik. Ezeket a munkásokat most szervezik a szociálisták és a vasárnapi kongresszuson már részt is vettek. A gyár vezetősége, mikor megtudta, hogy a munkások csatlakoztak a mozgalomhoz, sürgős átiratban arra kérte a honvédelmi minisztert, hogy boecás-son rendelkezésére műszaki katonákat, nehogy Budapest sötét ben maradjon. Mint most kitűdött, a műszaki katonaság vasárnap óta már készenlétben van.

BUDAPEST, jan. 30. Az ügyvédjelöltek országos szövetségének elnökségéhez ma 26 aláírással az az indítvány érkezett, hogy

hivjanak egybe rendkívüli közgyűlést, melyen mondják ki a szociálisták mozgalma-hoz való csatlakozást.

BUDAPEST, jan. 30. Somogyi Béla tanár, a radikális irányú Tanügyi Szemle szerkesztője értekezletre hívta össze a tanári- és tanítói kart, abból a célból, hogy csatlakozzanak a szociálisták mozgalma-hoz.

Berchtold békeközvetítése.

BECS, jan. 30. Gróf Berchtold külügyminiszter tegnap hosszasan tárgyalta a bécsi orosz és török nagykövettekkel, hogy a balkáni béke valamiképp mégis létrejöhessen.

Orosz készülődés.

PETERVÁR, jan. 30. Az 1910., 1911 és 1912. év tartalékosait behívták, még pedig ez utóbbit egészben, a két első részben.

A török válaszcjegyzék.

LONDON, jan. 30. Mahmud Sefket pasha ekként nyilatkozott a Daily Chronicle munkatársára előtt:

— Holnap fogjuk megadni a választ a hatalmak jegyzékére. Reméljük, hogy ennek a válasznak a hangja és tartalma egyaránt ki fogja elégíteni ellenségeinket is. Megtaláltuk a drinápolyi kérdés kellő megoldását is és erősen hisszük, hogy pozícióink elfogadása hosszú időre biztosítani fogja a békét. Egyébként Törökország mindenre el van készülve és ha a megegyezés nem sikerül, ám jöjjön a háboru, mi attól sem ijedünk meg.

Szasszonov nyilatkozata.

PETERVÁR, jan. 30. Szasszonov orosz külügyminiszter így nyilatkozott a helyzet-ről:

— Ha a balkánon ki is tör újra a háboru, azért a hatalmak követei tovább folytatják a tárgyalásokat Londonban. Legégetőbb most az albán-kérdés megoldása, a melynél feltétlenül tekintetbe kell venni a szláv érdekeket. E kérdésben — úgy tudom — Bécs és Róma már megegyeztek és valószínű, hogy a többi nagyhatalom sem fog rajta összeveszni.

Oroszország fenyegetése.

PETERVÁR, jan. 30. Az itteni diplomácia köreiből úgy hallatszik, hogy az orosz külügyi politika egyik mértékadó személyisége egy nagyhatalom képviselője előtt úgy nyilatkozott, hogy abban az esetben, ha a balkáni szövetségesek és Törökország között újra kitörne a háboru és a török hadsereg sikeresen nyomulna előre, úgy hogy a Balkán államokra nézve kétségessé válhatnék eddigi területhódításaik megtartása, Oroszország nem őrizhetné meg semlegességét és skénytelen volna a Balkán államokat segíteni.

LONDON, jan. 30. A Daily Mailnak jelentik Odesszából: A Fekete-tengeri flotta Odesszában várja a parancsot, amely a Konstantinápolyból várt válasz tartalmától függ. Ha az ifjutörök kormány ragaszkodik vonakodó magatartásához, a flotta Trapezuntba megy és az orosz csapatok bevonulnak Örményországba és megszállják Ezerumot.

Oroszország fegyveres beavatkozása.

LONDON, jan. 30. Odesszából jelentik: Itt kikerülhetetlennek tartják Oroszország fegyveres beavatkozását és az orosz okkupációt az ázsiai török tartományokban. A határon körülbelül hetvenezer orosz katona van mozgósítva. Az örmények segítséget kértek az orosz kormánytól.

A nagykövetek értekezlete.

BERLIN, jan. 30. A londoni nagyköveti konferencia legutolsó ülésében Albániának az elhatárolásával foglalkozott és mindenekelőtt Montenegrónak igényeit tárgyalta, míg a szerb igényekkel a konferencia egyelőre nem foglalkozik. Montenegró tudvalevőleg Skutarira tart igényt, amiben Oroszország támogatja, míg a hármasszövetség Montenegrónak hejlendő a skutari sikéságot és a tavat átadni, magát a várost azonban nem. Remélik, hogy Oroszország ebben a kérdésben közeledni fog a hármasszövetség álláspontjához.

A béketárgyalás titkaiból.

LONDON, jan. 30. A balkáni államok békedelegátusai közül kiszivárgott hírek szerint a bolgár delegátusok attól féltek, hogy a török megbízottak olyan formulával fognak előállni, amelynek alapján folytatni kell a béketárgyalást, amelynek során a nagyhatalmak esetleg nyomást gyakorolhatnak volna Bulgáriára. Ezt meg kellett előzni és el kellett határozni a fegyverszünet felmondását. Szerbia és Görögország nem valami nagyon kívánták a háboru folytatását, de kényszeredve belementek ők is a dologba. Ez a két utóbbi állam azonban reméli, hogy a négy napos felmondási határidő lejártá előtt még valami kedvező fordulat adhatja magát elő.

Az üldözött miniszterek.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 30. Resid pasha volt belügyminisztert és Abdul Rahmen volt pénzügyminisztert, akik Európa akartak menekülni, a rendőrség ebben a szándékukban megakadályozta.

Honvédelmi bizottság.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 30. Hir szerint az ifjutörök bizottság honvédelmi bizottságot fog alakítani, amelynek a feladatává teszi, hogy akciót indítson Drinápolyban és a szigeteknek török fenhatóság alatt való megtartására.

A fegyverszünet felmondása előtt.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 30. Mihelyt végleg meghiusulnak a londoni béketárgyalások és a nagyhatalmak nem mutatnak rá hajlandóságot, hogy a Balkán-államokat engedékenységre bírják, a porta be fog hívni minden 30—45 éves férfit és elsőnek fogja felmondani a fegyverszünetet. Ebben az esetben a kormány kényszerkölcsönt fog felvenni olyképpen, hogy minden török alattvaló tehetőségéhez mérten 1—10 fontot tartozik adni a hadjárat költségeire.

A képviselőház összehívása ismét kétséges lett. A kormány annyira kedvezőnek látja a helyzetet a fővárosban, hogy a szigorú cenzurát megszünteti és csak katonai hírekre korlátozza.

Az államtanács elnöke.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 30. A szultán Said pasát az államtanács elnökévé nevezte ki.

Egymást ölik a törökök.

PÁRIS, jan. 30. A „Matin” konstantinápolyi tudósítója szerint Nazim pasha megöletése óta állandó az ellenségeskedés a csatlalozsai török csapatok között, amelyek két pártra szakadva, egymás ellen mentek. Eddig negyvenkét tiszt és százhetven katona lett a testvérharcnak áldozata. A helyzet különben annyira veszedelmes jellegűt, hogy egy egész ezredet le kellett fegyverezni és őrizet alá helyezni, mert a csapatok nagy része Konstantinápoly ellen akart vonulni, hogy Nazim basa halálát megboszulja.

A török tábor egységes.

BÉCS, jan. 30. A Südslavische Korrespondenz távirati kérdésére Hadszi Adil belügyminiszter így válaszolt:

A híresztelések, hogy Csataldzsánál a török csapatok közt véres viszálykodások törtek ki és egyes csapatok Konstantinápoly ellen vonulnak, rosszindulatu hazugság, melyeknek terjesztése átlátszó.

A flottatüntetés veszedelmei.

SZOFIA, jan. 30. Egy külföldi diplomata kijelenti, hogy a hatalmak még nem határoztak arról, hogy a megváltozott helyzettel szemben tegyenek-e valamit és mit tegyenek. A flottatüntetés kérdése már csak azért is kényes, mert a törökök ez esetben a Dardanellákat elzárnák és az idegen hadihajók bevonulását a török erődök tüzelése által megnehezítenék, ami a legnagyobb bonyodalmakat vonhatná maga után. Egy Szmirna előtti flottatüntetésnek is meg volna a kellő hatása.

KEZDIK A HARCOT.

SZOFIA, jan. 30. A főhadiszállásra ma az a távirati parancs ment, hogy a fegyverszünet azonnal felmondandó.

Támad a török flotta.

EBRLIN, jan. 30. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a török flotta döntő mérkőzésre készül a görög hajóhad ellen. Mahmud pasa tengerészeti miniszter, aki átvette a flotta vezetését, tegnap tért vissza a Dardanellákból, ahol szemlét tartott a tengeri haderő felett. A flotta a tengerészeti miniszter vezetésével már ma, vagy holnap elindul a Dardanellákból, hogy felkeresse az ellenséges hajóhadat.

Konstantinápolyba!

SZOFIA, jan. 30. Itt meg vannak győződve, hogy a kiujuló balkán-háború rövid ideig fog tartani. A bolgár hadvezetőségnek az a terve, hogy bevonul Konstantinápolyba és ott diktálja a békét.

A görög flotta vesztesége.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 30. A Szabah jelentése szerint a Spetsai nevű görög cirkáló, mely az e hó 18-iki tengeri ütközetben megsérült, Lemnosz szigetnél a Mudres öbölben elsüllyedt.

Kopott vagy kifakult angol **bőrbutort** bármely színre újra **átfestek**. Szintartósságért kezeskedem. **EISLER S.** kárpitos
Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

Ma, csütörtök január 30-án este az Európa- szálló

Centrál kávéházában
NAGY KATONAHANGVERSENY
Kezdeté 8 órakor. Szabad bemenet.

Minden a kihordás vagy a szétkötés körüli felmerülő pénzügyi telefon, vagy levelezőlapján a kiadóhivatalba kérik bejelenteni.

„Margherita“ mozgó

Via Alessandro Manzoni 3

Hetenként háromszor

új, fényes műsor!

KERESTETIK EGY CSALÁD, vagy egy özvegy **riasszony,** ki hajlandó volna egy **SZERÉNY IGÉNYŰ URILE-ANYT 100 KORONÁÉRT TELJES EL-LÁTÁSBAN** egy hónapra, — esetleg hosszabb időre elfogadni február 15-től. — Cím a kiadóhivatalban.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cím e lap kiadóházában.

Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Betegápolás

Az összes gyógykezelési eszközök, n. m. sérvkötők, haskötők, gummigörcsér-harisonyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TSA R.-T. cégnél

ALAPITTATOTT 1856. Telef. 958.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám szereshetők be.

Most megjelent legújabb képes árjegyzéket kívánatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

Szines szövetfüggönyök páronként 7.- koronától feljebb

Gyapótétamine függönyök garantált színek párja K. 13.50

Kiváló alkalom axminster-szőnyegekenben 175x250 K. 25.-, 200x300 K. 36.-

Bonne femmes túllból rávarrott mintákkal drbja K. 4.-

Ágytakarók túllból rávarrott mintákkal 220x330 drbja K. 11.50

Plüs asztalterítők rávarrott mintákkal drbja K. 17.-

Cheniglia lambrequin drbja K. 7.60

A nagy őszi idényre

megérkeztek már a

Szőnyegek

és

függönyök

Gazdag választék juta-zsineg-tapestry-velour és xylo futókban, ágyelőkben, teljes garnitúrákban, szövet- és csipkefüggönyökben, bonne femmes, stores és brise-bise-ben.

Óriási**választék**

a következő minőségű szalón-, ebédlő- és hálószoba szőnyegekben:

Gyapju Tapestry Velour

(a nagybecskereki szőnyegyárból)

Axminster Argaman

és kézzel előállított szőnyegekben

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME Corso 11

Trieszt Corso 9

Bécs IX.

Szabott árak!

KÖZGAZDASÁG.

— Kiszorítják a magyar gépgyárakat és vasműveket a Balkánról. A bolgár pénzügyminiszternek pétervári tartózkodása alkalmával a legtekintélyesebb orosz bankok képviselői értekezletre gyűltek össze, amelyen elhatározták egy nagy orosz-balkán bank alapítását. Most arról értesülünk, hogy ennek a banknak a megalakulása a balkán béke megkötése után azonnal meg fog történni. A bank megalakulása nemcsak a Balkánon dolgozó magyar pénzintézetek szempontjából bir nagy jelentőséggel, hanem elsősorban a Balkánon érdekelt magyar gépgyárak és vasművek miatt. Az új bank ugyanis maga részére igényli a Balkánon építendő új vasutak anyagellátását, elsősorban a sínek, mozdonyok, vasúti kocsik szállítását, továbbá az új területeken engedélyezendő iparvállalatok és gyártelepek építését és finanszírozását. Ez a magyar vasművek és gépgyárak legveszedelmesebb konkurrenciája lesz, és minthogy politikailag most amugy is háttérbe szorultunk a Balkánon, az orosz-balkán bank fellépése még a megmaradt szimpátiákat is el fogja vonni a magyar gyárvállalatoktól.

— A pénz drágulása. A külpolitikai viszonyok újabb kavargása, de kétségkívül az előtérben álló ultimószükséglet is meglehetősen feszültséget okozott az irányadó európai pénzpiacokon. Ennek következtése, hogy a magánkamatlábak szeltében emelkedtek. A drágulásnak különben előre vetett árnyéka volt, hogy a deviza árfolyamok már napok óta szintén feszültséget mutatnak.

— A szubvencionált olasz hajózás üze-me. Milanóból jelentik: A szubvencionált hajózási vonalak elnyeréseért való versengésben Michele Lauria nyerte el az 5 millió 180.000 lírás alsó Tyrrheni-tengeri vonalat a szicíliai szindikátus részére, 6,85 százalék beszámítással. A 4 és fél és 3 és egynegyed millió lírával dotált Adriai-tengeri vonalakat pedig, mindegyiket 0,15 százalék rabatt leszámitásával, a milánói Ernesto Breda cégnek ítelték oda.

Magyar borok!

Ajánlok kitünő visontai és mátra-hegyaljai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjét 80 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 1 koronáért,

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápary 16.

Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Arnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Lovrana legelőkelőbb helyisége

Caffé-Restaurant

„Princesse“

a módön.

A magyar vendégek legkedveltebb helye.

Igyék naponta 1—2 palaczk

Dupla-malátasört

de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.

A sörparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbajoknál: igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szakteknitely.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csaprol kimérve minden előkelő étteremben.

Klemencsics Károly

Telefon 951. FIUME Corso 12. sz. Vasutdijszabási és szállítási iroda (Alapított 1892).

Elvállal mindennemű helyi és tengeri szállításokat előnyös feltételek mellett. Fuvarlevélfelülvizsgálat és díjkülbömbözetek visszakeresete.

Nattich Henrik

Fiume, Corso 35.

Nagy raktár mindennemű órákban, ébresztő, ingaórák, preciziós kronométer-órák és láncokban jutányos áron, jótállás mellett. — Saját javítóműhely.

Használt és új butort

veszek és eladok.

Meghívásra házhoz is jövök.

HERSKOVITS S. butorkerekedőnél
Via G. Parini 6. szám.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA
a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szepitőszerek stb. sfb.

Hotel Slatina, Abbazia

A Slatina-fürdővel szemben a katonai gyógyház mellett. Előkelő családi ház. Szobák ellátással s anélkül, nagy étterem, kert, magyar és francia konyha. Villanyvilágítás. Mérsékelt árak. Telefon 101. Tulajd. Lackner Fanny.

Magyar-Hervát tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Catauók csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3—6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2—3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitünő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyjirodaja.

I Fiumei magy. Uri és Női Fodrászterem

Adria palota. Telef. 11-60.

Ujjonnan és higienikusan berendezett külön kabinokban olcsón végeztetik fejmosás, hajfestés, onduláció, divatos fésülés és manicure. Nagy raktár divatos betétekből, vágott hajból és p-pere cikkekből.

A higienikus uri teremben gyors és pontos kiszolgálás

Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápary 6. Telefon 11-49 szám. Elismert kitünő magyar konyha. Tisztán kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik! Tengerre nyiló szobák olcsó áron.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. -társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ
táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztasáért a gyár kezkesedik.

LINOLEUM

!!RITKA ALKALOM!!

Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekből, bordúrral és lémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	K	14.—	"
200x300	K	17.—	"

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-kint Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Személyszállítás Triesztből-Newyorkba: Eugenia gőzessel február 1-én; Oceania gőzessel február 8-án; Alice gőzessel február 22-én.

Teherszállítás Triesztből-Philadelphiába: Erodia gőzessel február 15-én; Federica gőzessel február 20-án; Marianne gőzessel február 29-én.

Teherszállítás Trieszt—Havanna—Neworleansba.

Alberta gőzessel február 25 vagy 28-án Patras, Almeira, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos Ayresbe Atlanta személyszállító gőzessel február 12-én; Francesca személyszállító gőzessel február 20-án.

Nápoly, Barcellona, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe; Laura szem. száll. gőzös febr. 13-án.

Közelebbi fevilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytiszt. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatása.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

Egy koronás heti részletre

mindennemű vászon, kézmű, függöny, kép, képeret és tükörárú. Levelezőlap hívásra megbízottam házhoz jön. Weisz Márk

Telef. 15-56. Fiume, Via Carducci 16. III.

Önsegélyző népbank

mint Szövetkezet.

II.-ik Évfársulatát

1913. január 1.-ével megnyitotta és belépésre hívja fel az érdeklődőket.

A takarékoskodásnak ez a legpraktikusabb módja, különösen ajánlható kereskedőnek, tisztviselőnek és kisiparosoknak.

OLCSÓ HITEL, kedvező visszafizetési feltételek. Az adósok az üzleteredményben szintén részesednek.

Behajtja és leszámolja tagjainak követeléseit.

Tagság üzletrészenként heti egy korona befizetés.

Mult évi működésének első évfolyamában a jegyzett quoták száma a 2000-et meghaladta.

Bővebb fevilágosítást ad a szövetkezet helyiségeiben Viale Francesco Deák 2. sz. naponként 4 és 6 között délután.

LUSSINGRANDE egyetlen magyar háza

Café - Restaurant Szalay

Igen olcsó árak. Billiárd. Különböző hírlapok. Különlegesség: Münchener Hofbräu.

HOTEL LIBURNIA

közvetlen a kikötőnél. - Elegánsan berendezett, tengerre nyíló szobák. Olcsó penzió. Egész éven át nyitva. Café-restaurant a házban saját kezelésben.

ETTEREM

LUSSINGRANDE.

NARODNI DOM

Villásreggeli, ebéd vacsora. Nagyon olcsó árak, frissen csapolt sör.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb- ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefono 11-89.

Hartweg Testv.

Fiume, via Acquedotto 11. sz. Első fiumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet. Kifogástalanul fest és tisztít.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Triesztből Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

ROSENBERGER B.

és Testvére butorrktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504.

Amerikai rendszerű, szájpaplás nélküli

műfogakat

és fogsorokat kautschukból, aranyból és platinából, aranyhidakat és fogkoronákat készít, valamint 2-3 óra alatt mindennemű javítást eszközöl. Gyors és szolid kivitel.

TOPICS MILAN, fogtechnikus.

Fiume, Via del Porto 8., II.

Magyar anyanyelvű, fizetések

irodai gyakornok,

ki legalább négy középiskolai osztályt végzett, felvétetik helybeli irodában. Cim a kiadóhivatalban.

18 éven felüli, tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART kiadóhivatala.